

Till
Klimat- och näringslivsdepartementet
Mattias Schain, huvudsekreterare i
utredningen om havsbaserad vindkraft
mattias.schain@regeringskansliet.se
kn.registrator@regeringskansliet.se

Synpunkter på samrådsunderlag från Utredningen om havsbaserad vindkraft

En ordnad prövning av havsbaserad vindkraft Dir. 2023:61

Handelskammaren har tagit del av samrådsunderlag från Utredningen om havsbaserad vindkraft och vill framföra följande.

Dagens situation avseende havsbaserad vindkraft innebär dyra och komplexa processer som försenar tillkomsten av ny kraftproduktion. Detta är särskilt allvarligt i elområde SE4 som har Europas i särklass sämsta effekttillgång. I *entso-e* senaste rapport saknas 800 MW effekt under "highest expected demand" vintern 2023/2024.

Grön omställning av industri genom elförsörjning är i stort sett inte möjligt i elområde SE4. Inte ens enstaka megawatt finns tillgängliga före 2030. Detta är till stor nackdel för Sverige som tappar investeringar till utlandet, får lägre produktiv tillväxt och det drar samtidigt ner tempot i den gröna omställningen. Studier visar också att det påverkar sysselsättningen negativt.¹

Frågan är därför akut i Sydsverige.

De län/regioner som ingår i elområde SE4 har inlett arbete med kommissioner som syftar till att successivt öka produktionen och förmågan att distribuera elektrisk kraft fram till 2030. Den som kommit längst är Skåne effektkommission. I denna hoppas regionen i samverkan öka graden av självförsörjning från 15% till 50% till 2030. Planen bygger på flera komponenter, men en väsentlig del är att planer på havsbaserad vindkraft kan förvekligas.

Handelskammaren vill därför framföra följande.

---

¹ Se

<https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/statistikochanalys/trenderochanalyser/trenderochanalyser/hogaelpriiserkanfastornegativpaverkanpaforetagen.4835.html>

Anvisningsområden

Sverige bör byta modell till ett förfarande med Anbudsområden. Erfarenheter från våra grannländer visar att detta leder till mer effektiva processer. Både genomförda projekt och Marienberg-deklarationen avseende havsvind i Östersjön vittnar om detta. I Marienberg-deklarationen förbinder sig Danmark att bygga 6,3 Gw medan Sverige begränsar sig till att erbjuda 700 Mw. Detta är ett uttryck för att svensk planeringsmodell är svår att förutsäga eftersom den är fragmenterad. Många aktörer investerar i förberedelser på samma områden, men processen för beslut är inte tydlig.

Även Esbjergdeklarationen är ett uttryck för modellen med anbud. Här har de fyra medlemmarna i EU och NATO-alliansen förbundit sig att investera i 65 GW vindkraft till 2030.

Genomförandet av modellbyte är dock grannlaga givet att nedlagda investeringar hos många aktörer bör tas tillvara så långt möjligt och att förändring i inte fördröjer etablering av ny kraft. Detta behöver vägas in exempelvis i en anbudsprocess.

Anvisningsområden i elområde SE4

Handelskammaren noterar att regeringen inte ansett att anslutning till land skall anses ingå i stamnätet och därför inte finansieras med taxor. Dock bör påpekas att det finns utrymme att ta flaskhalsintäkter i anspråk för att medverka till balans inom elområden, dvs ökad kraftproduktion. Detta regelverk (EUR 2019:943 och Acers styrdokument kring användande av flaskhalsintäkter) bör lyftas fram av utredningen som en möjlighet att lämna ekonomiskt stöd till kraftanslutning.

Kommunala veto i vissa områden

Diskussionen om veto har pågått länge. Komplikationen är särskilt påtaglig i bristområden eftersom en kommuns veto har relativt sett större inflytande på hela prisområdets förutsättningar till energiförsörjning. Ännu större betydelse har sådant veto i kommuner som av historiska skäl erhållit statliga satsningar i elnät med stamnätsanläggningar. Sådana anläggningar är gemensamma nyttigheter som har en nyckelroll i elförsörjningen och prisbildningen i hela elsystemet. Ett fåtal kommuner ges därigenom en avgörande och asymmetriskt stor roll.

Frågan om kommunalt veto är inte aktuell överallt eftersom flera tänkbara anvisningsområden ligger utanför sjöterritoriet. Det finns dock ett antal områden inom sjöterritoriet med goda förutsättningar för havsbaserad vindkraft som pekas ut som möjliga energiområden i förslaget till ny havsplan. Dessa har ofta, tack vare goda anslutningsmöjligheter och närhet till land, en ekonomi som gör att de kan realiseras tidigare utan behov av statligt stöd för anslutning. För

Handelskammaren

I sydsvenska företags intresse

att uppnå målen i Region Skånes färdplan för elförsörjning krävs att såväl projekt inom som utom sjöterritoriet kan förverkligas.

I områden som bedöms lämpliga som anvisningsområden, givet faktorer som anslutningsmöjlighet och andra förhållanden, bör inte avståndet från kust vara helt avgörande utan fler aspekter måste kunna vägas in. I dessa fall behöver anvisningsområden omfatta en process där frågan om kommunalt veto kan hanteras exempelvis genom en ordning där kommuner exempelvis kan kvitta veto mot rättigheter såsom del av vinster eller andra nyttigheter i samband med etablering av kraftverk.

Malmö den 30 november 2023

SYDSVENSKA HANDELSKAMMAREN

Per Tryding
Vice VD